

سفارت جمهوری اسلامی ایران – آستانه

افزایش صادرات نفت قزاقستان در سال ۲۰۲۴

بر اساس گزارش سرویس مطبوعاتی شرکت ملی نفت و گاز قزاقستان KMG کازمونا ی گس ، این شرکت در سال ۲۰۲۴، ۸۳.۵ میلیون تن نفت حمل کرده است که ۸ درصد یا شش میلیون تن از برنامه فراتر رفته و ۴ درصد از ارقام ۲۰۲۳ پیشی گرفته است. از کل حجم، ۵۵.۷ میلیون تن از طریق کنسرسیوم خط لوله خزر (CPC) تحویل داده شده است. در پنج ماه اول سال ۲۰۲۵، ۳۴.۷ میلیون تن نفت حمل شده است که ۲ درصد یا ۸۲۵۰۰۰ تن بیشتر از برنامه است.

شرکت ملی نفت و گاز قزاقستان KMG به توسعه مسیرهای صادراتی اضافی ادامه می‌دهد. در سال ۲۰۲۴، صادرات نفت به آلمان به میزان ۱.۵ میلیون تن د که نشان از رد ۱۱۷ درصدی به لحاظ ارزش دارد. این شرکت قصد دارد در سال ۲۰۲۵ تا دو میلیون تن به آنجا عرضه کند.

حجم ترانزیت نفت قزاقستان در مسیر آکتائو-باکو-جیحان نیز تحت توافق با شرکت دولتی نفت آذربایجان (SOCAR) ۲۷ درصد افزایش به ۱.۴ میلیون تن رسیده است. انتظار می‌رود این رقم در سال ۲۰۲۵ به ۱.۷ میلیون تن برسد.

همچنین یک پروژه استراتژیک برای گسترش خط لوله نفت قزاقستان-چین در حال انجام است. انتظار می‌رود تصویب تکلیف فنی برای مطالعه امکان‌سنجی با طرف چینی امسال تکمیل شود.

علاوه بر این، شرکت حمل و نقل دریایی قزاقستان، کازمورتانس فلو ت (KMTF) و گروه بنادر AD (ابوظبی) ناوگان مشترک تانکر خود را برای ارائه خدمات در دریاهای آزاد گسترش خواهند داد. در سال ۲۰۲۵، KMTF خرید دو تانکر افراماکس با وزن خالص ۱۱۵۰۰۰ تن را آغاز خواهد کرد، در حالی که انتظار می‌رود گروه بنادر AD دو کشتی دیگر از این نوع را تأمین کند.^۱

بر اساس اطلاعات برگرفته از سایت ترید مپ، قزاقستان در سال ۲۰۲۴، مقدار ۷۱ میلیون تن نفت به ارزش ۴۲.۸ میلیارد دلار (HS270900) به قیمت میانگین تنی ۶۰۴ دلار صادر نموده است. در چهار سال اخیر میزان صادرات نفت قزاقستان به لحاظ ارزش و حجم به ترتیب به میزان ۱۶ و ۱ درصد رشد را نشان می‌دهد.

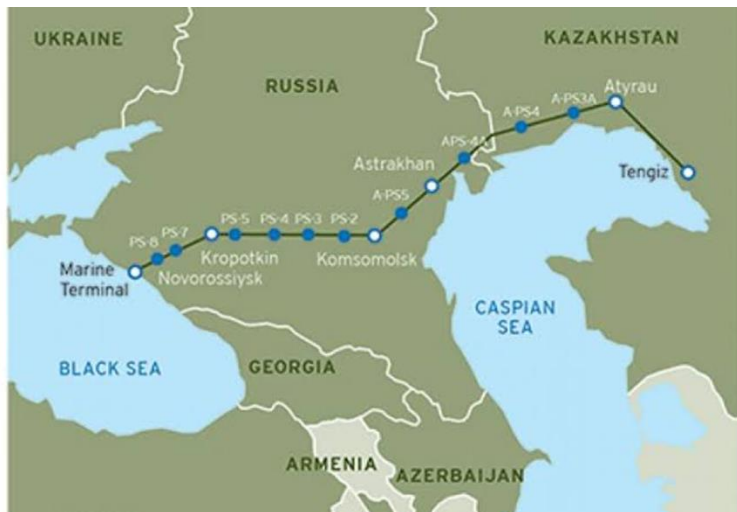
مقاصد صادراتی نفت قزاقستان به ترتیب: ایتالیا ۱۸.۳ میلیارد دلار، هلند ۴.۶ میلیارد دلار، فرانسه ۲.۳ میلیارد دلار، یونان ۲.۷ میلیارد دلار، رومانی ۲.۶ میلیارد دلار، چین ۱.۸ میلیارد دلار، اسپانیا ۱.۳ میلیارد دلار، ترکیه ۱.۲ میلیارد دلار، کره جنوبی ۱.۱ میلیارد دلار، آمریکا ۱.۱ میلیارد دلار، سوئیس ۱ میلیارد دلار، آلمان ۹۲۷ میلیون دلار، سنگاپور ۸۱۸ میلیون دلار، هند ۳۰۴ میلیون دلار، بلغارستان ۲۴۷ میلیون دلار، کرواسی ۲۴۳ میلیون دلار، برونه ای دارسلام ۱۸۴ میلیون دلار، بریتانیا ۱۶۲ میلیون دلار، آذربایجان ۱۲۴ میلیون دلار، مصر ۱۲۱ میلیون دلار.

سفارت جمهوری اسلامی ایران – آستانه

دلار، رژیم صهیونیستی ۱۲۱ میلیون دلار، اوروگوئه ۹۸ میلیون دلار، باهاماس ۵۱ میلیون دلار، لهستان ۳۹ میلیون دلار، ازبکستان ۲۲ میلیون دلار،ⁱⁱ

مسیرهای صادراتی نفت قزاقستان به شرح زیر می باشد:

۱- کنسرسیوم خطه لوله خزر :

یک پروژه بزرگ بین‌المللی انتقال نفت به طول ۱,۵۱۰ کیلومتر است که نفت خام میادین بزرگ قزاقستان (تنگیز، کاراچاگاناک و کاشاغان) را به بندر نووروسیسک روسیه در دریای سیاه منتقل کند.

میزان ظرفیت انتقالی ۱,۴ میلیون بشکه نفت در روز (۵۵ میلیون تن/سال) است.

سهامداران و مدیریت این کنسرسیوم شامل روسیه ۳۱٪، قزاقستان ۲۰.۷۵٪، شرکت آمریکایی شورون ۱۵٪، لوک اویل – آرکو ۱۲.۵٪، اکسون موبیل ۷.۵٪، روسنفت-شل ۷.۵٪، بی جی بریتانیا ۲٪، انی ایتالیا ۲٪، اوریکس هلند- بحرین ۱.۷۵٪.

تأسیس کنسرسیوم در سال ۱۹۹۲ و آغاز ساخت طی دهه ۱۹۹۰ بود. عملیات رسمی از سال ۲۰۰۱ شروع شد و توسعه ظرفیت در ۲۰۱۸ به پایان رسید. بنابر اعلام شرکت ملی نفت و گاز قزاقستان KazMunayGas در سال ۲۰۲۴، ۵۵.۷ میلیون تن نفت از طریق CPC صادر شده است. بیش از دو سوم ۸۰ یا درصد صادرات نفت قزاقستان از طریق این خط لوله انجام می شود. با وجود حملات پهنپادی، با انجام تعمیرات، جریان نفت پایدار است.

سفارت جمهوری اسلامی ایران – آستانه

۲- خط لوله اوزن (قزاقستان) - سامارا (روسیه) (Uzen-Atyrau-Samara)

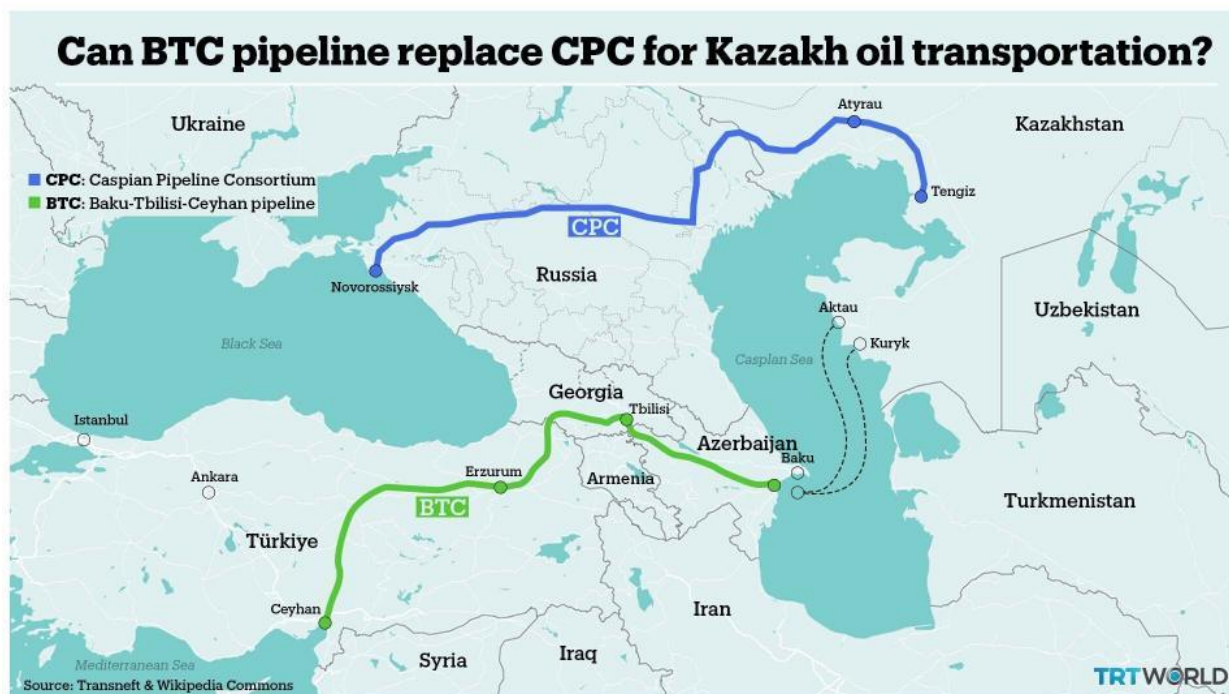

این خط لوله نفتی در سامارا روسیه و متصل به شبکه Transneft برای ارسال به بنادر دریای سیاه یا بالتیک می باشد. این مسیر نقش مکمل CPC را دارد و به خط لوله نفتی دوستی یا Druzhba روسیه به اروپا برای صادرات به کشورهای بلاروس، لهستان، آلمان، چک، کرواسی، بلغارستان، مجارستان، اسلونی و رومانی دسترسی دارد. طول این خط لوله حدود ۱۰۳۸۰ کیلومتر از اوزن تا سامارا می باشد. این خط لوله مسیر صادرات نفت میادین غرب قزاقستان (مانند اوزن، کاراچاگانق، کاشاگان) به اروپا و بازارهای خارجی است. از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴، سالانه بین ۷.۲ تا ۹.۴ میلیون تن نفت از این مسیر حمل شده است.ⁱⁱⁱ

سفارت جمهوری اسلامی ایران - آستانه

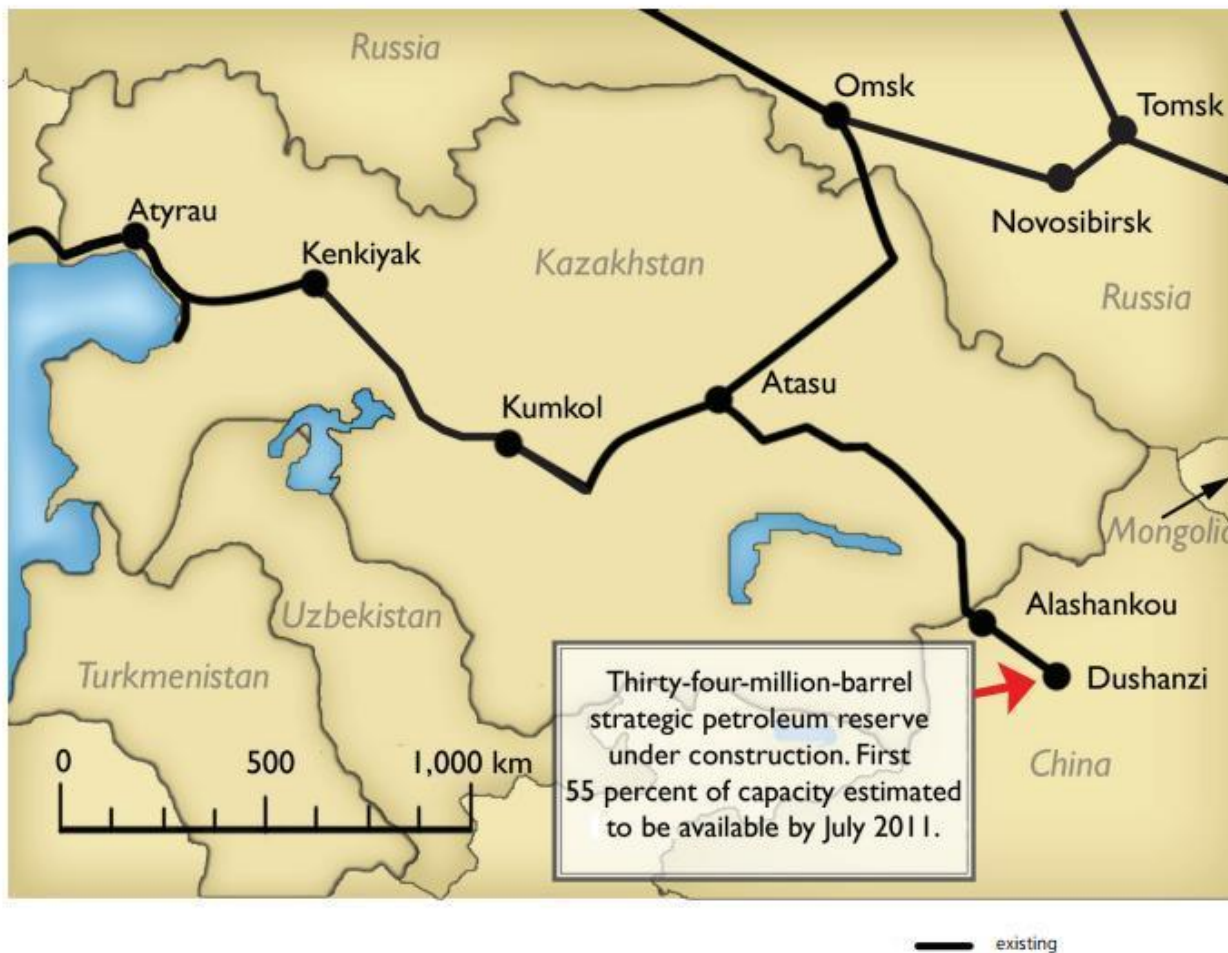
۳- مسیر دریایی کاسپین BTC + باکو-تفلیس-جیحان

- نفت خام تولیدشده در میدان‌های نفتی قزاقستان با نفتکش‌ها از بنادر آکتنائو و کوریک به باکو ارسال و وارد خط لوله باکو-تفلیس-جیحان شده و به ساحل دریای مدیترانه می‌رسد و از طریق کشتی به ایتالیا، یونان و دیگر کشورهای اروپایی صادر می‌گردد. در سال ۲۰۲۴ حدود ۱۰۴ میلیون تن از این مسیر صادر شده است و مقرر است در سال ۲۰۲۵ به ۱۰۷ میلیون تن افزایش یابد. این مسیر گران‌ترین گزینه می‌باشد. قزاقستان برای کاهش وابستگی به روسیه در نظر دارد ظرفیت این خط را تا ۲۰ میلیون تن نفت در سال افزایش دهد.
- طول کل خط لوله: ۱۰۷۶۸ کیلومتر ، ۴۴۳ کیلومتر در آذربایجان، ۲۴۹ در گرجستان، و ۱۰۰۷۶ در ترکیه
- از ۲۰۰۶ تا پایان ۲۰۲۲ بیش از ۳٫۵ تا ۴٫۴ میلیارد بشکه نفت توسط BTC منتقل شده است.

KAZAKHSTAN-CHINA OIL PIPELINE: EXISTING ROUTE

- خط لوله قزاقستان-چین یکی از مسیرهای استراتژیک انتقال نفت از قزاقستان به بازار بزرگ چین است که از بندر قزاقستان در دریای خزر آتیرائو (Atyrau) شروع شده، از مناطق Kenkiyak و Kumkol و سپس از Atasu تا چین (Alashankou) امتداد می‌یابد و به استان سین‌کیانگ می‌رسد. طول کل خط حدود ۲۰۲۲۸ کیلومتر می‌باشد. میزان صادرات نفت قزاقستان به چین در سال ۲۰۲۴ حدود ۱.۴ میلیون تن بود. بخشی از صادرات از این خط به نفت روسیه تعلق دارد. بنابر اعلام معاون وزیر انرژی قزاقستان در جولای ۲۰۲۴ قراردادی را برای ترانزیت ده میلیون تن نفت از روسیه به چین در سال برای ده سال آینده تصویب کرده است. این قرارداد به قزاقستان اجازه می‌دهد چهار میلیون تن نفت روسیه را به پالایشگاه پاولودار در شمال قزاقستان در مرز عرضه کند و این را با نفت قزاقستان که از طریق خط لوله آتیرائو-سامارا منتقل می‌شود، جبران کند.^{iv}
- قزاقستان در سال ۲۰۲۳ مقدار حدود ۱.۴ میلیون تن نفت را نیز از طریق قطار به چین ارسال نموده است.

سفارت جمهوری اسلامی ایران – آستانه

- بر اساس آمار وبگاه ترید مپ، صادرات نفت قزاقستان به چین در سال ۲۰۲۴ به مقدار ۲.۸ میلیون تن به ارزش ۱.۸ میلیارد دلار می باشد. شایان ذکر است که ساخت خط لوله آتاسو به آلاشانکو چین ۲۰۰۴ آغاز و در سال ۲۰۰۶ به بهره‌برداری رسید. شرکت خط لوله قزاقستان- چین **Kazakhstan-China Pipeline LLP (KCP)**، شرکت مشترکی ۵۰/۵۰ بین **KazTransOil** زیرمجموع شرکت ملی نفت و گاز قزاقستان کارمونی گس با شرکت ملی توسعه و اکتشاف نفت و گاز چین **CNODC** زیرمجموعه **CNPC** شرکت ملی نفت چین می باشد.

نقشه زیر مسیر ریلی ارسال نفت قزاقستان از طریق ایستگاه مرزی دوستیک به چین می باشد.

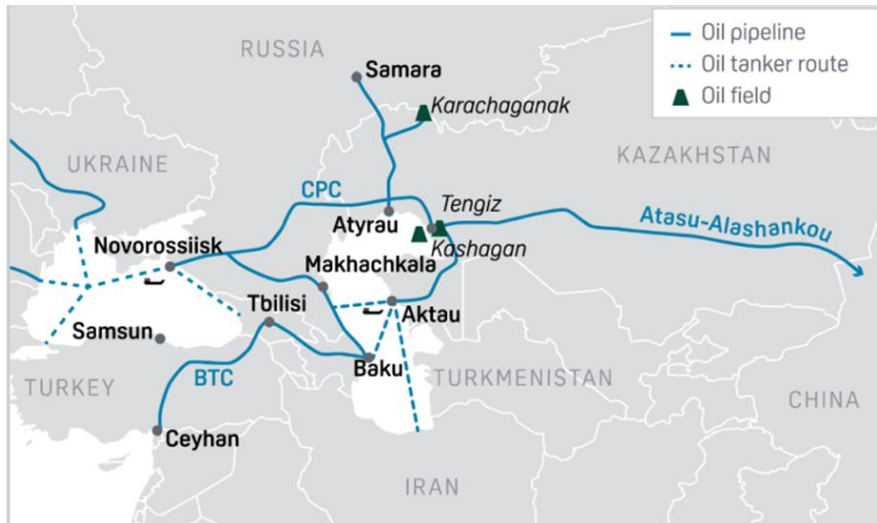

سفارت جمهوری اسلامی ایران - آستانه

نقشه های زیر خطوط نفتی قزاقستان شامل تمامی مسیر های صادرات نفتی از جمله خط لوله نفتی کنسرسیوم دریای خزر، آتیرائو به سامارای روسیه ، ترانس خزر + باکو-تفلیس- جیحان و خط لوله نفتی آتیرائو به آلاشنگو

چین می باشد.

تهیه: مصطفی حسین زاده، کارشناس اقتصادی سفارت ج.ا.ایران در قزاقستان- آستانه ، ۴ تیر ۱۴۰۴

سفارت جمهوری اسلامی ایران – آستانه

ⁱ . <https://astanatimes.com/2025/06/kmg-surpasses-2024-oil-transport-target-by-8-reaches-83-5-million-tons/>

ⁱⁱ . https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?

ⁱⁱⁱ . https://blacksea-caspia.eu/en/kazakhstan-discloses-oil-transportation-volume-10m2024?utm_source=chatgpt.com

^{iv} . <https://kz.kursiv.media/en/2024-07-02/kazakhstan-may-boost-its-oil-exports-to-china-fourfold/>